

МАНДАТНА ПРОГРАМА

на акад. проф. дфзн Николай Витанов Витанов

Уважаеми колеги,

Кандидатирам се за Ректор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с мотивацията и желанието да продължа и развия положителните промени в Университета през последните 8 години, в които участвах като заместник-ректор по научноизследователска и научна проектна дейност. Допълнителна мотивация ми дава това, че с най-стария, най-големия и най-престижния изследователски университет в България е свързан целият ми съзнателен живот – като студент, докторант, преподавател и участник в ръководството.

Основни принципи

Увереност, че мога да се справя с тежката задача на ръководител на тази огромна и сложна организация, ми дава опитът, натрупан през последните два мандата на ректорското ръководство. Ресорът ми на заместник-ректор в областта на научната и проектната дейност, където различията между отделните факултети и дори научните направления в отделните факултети са най-големи, ми предостави привилегиата да осъзная и разбера колко сме различни и в същото време колко сме силни заради това, че сме различни. Почти няма важна тема от живота на обществото, в която Софийският университет да не разполага с най-добрите специалисти в България – от българистиката, историята и археологията, културното наследство, богословието, правото, стопанското и политическото управление, през климатичните промени, чистите технологии, биотехнологиите и новите материали, проблемите с ковид-пандемията и иновативната медицина, чак до ядрената енергия, изкуствения интелект, големите данни, квантовите технологии и много други. Тези различия между нас, ако не са добре разбрани, могат да бъдат източник на излишно и неоправдано напрежение и центробежни сили.

Като заместник-ректор аз разбрах колко различни проявления може да има едно научно изследване в различните научни направления и в същото време колко еднакво мислят истинските учени и колко лесно могат да стигнат до консенсус при разумно и добронамерено отношение. Като председател на Управителния съвет на Фонд „Научни изследвания“ на Университета, на Управителния съвет на НИС, на журито на конкурса „За жените в науката“, на журито за конкурса за млад предприемач на НИС и редица други журита, комисии и работни групи, в които са участвали представители от всички основни звена и научни направления в Университета, винаги съм се стремил към консенсус и почти винаги съм го постигал. Ако бъда избран за Ректор, винаги ще се стремя към консенсусни решения, защото едно решение, прието с 50%+1 от гласовете, не е добро и трайно решение.

Едно от важните постижения на ректорското ръководство през последните два мандата беше постигането на диалог и разбирателство между факултетите, департаментите и различните научни направления. Ако бъда избран, една от основните ми цели ще бъде да развия и задълбоча това достижение чрез по-тясно интегриране между звената и научните направления с помощта на редица мерки, описани по-долу, независимо от порочния модел на финансиране от държавата, който стимулира капсулирането и феодализирането на звената. Затова, ако бъда избран, в своя мандат аз ще бъда воден от мотото **„Заедно сме по-силни“**. Като първа мярка, аз ще предложа да провеждаме *изнесени заседания на Академичния съвет в различните факултети*, което ще ни позволи по-осезаемо възприемане както на постиженията и добрите практики, така и на проблемите във всеки факултет.

Много от проблемите ни са следствие от нормативната база, с която работим. Много от намеренията ми, които излагам в тази програма, изискват промяна на тази нормативна база. Ако бъда избран за Ректор, аз ще поставя на сериозно и внимателно обсъждане всички тези предложения, според характера им, пред Ректорския съвет, Академичния съвет, Съвета на деканите или Общото събрание на университета. Само с подкрепа от тях аз ще имам аргументите да ги поставя пред МОН, комисииите на Народното събрание и

другите висши органи на управление на държавата. Всички тези промени са насочени към утвърждаване на ролята и мисията на Софийския университет като **Храм на образованието, науката и културата – национално богатство на България и един от стълбовете на националната идентичност** – със съзнанието, че ние имаме специална отговорност за осигуряването на бъдещето на държавата ни с високообразовани и висококвалифицирани кадри във всяко едно професионално направление, в което обучаваме студенти и докторанти и създаваме нови научни резултати на световно ниво. Както и досега, ще се стремя *Университетът да генерира идеи и политики*, а не да върви след събитията. За тази цел ще инициирам изготвянето на *Стратегия за развитието на Софийския университет до 2035 г.* Аз ще настоявам пред държавните органи, че Софийският университет не е стопанско предприятие, а е една ключова и незаменима организация, която е призвана да осигури функционирането и развитието на държавата с подготовката на кадри както в традиционни, така и в уникални специалности, независимо от наложените ни недалновидни финансови правила. Затова ще настоявам за промени в нормативната рамка, които да отчетат тези реалности.

Обучение на студенти

От всички важни дейности в Университета обучението на студентите в бакалавърските и магистърските ни програми е най-важната и определящата всички останали. Аз разглеждам студентите не като единици държавна субсидия, както ни принуждава моделът на финансирането на висшето образование, а като наши деца, доверили ни се в най-ключовия момент от живота си. Основните проблеми, които според мен трябва да бъдат решени през мандата, са:

- 1) привличането на повече студенти в бакалавърските и магистърските програми;
- 2) привличането на повече чуждестранни студенти в повече професионални направления;
- 3) намаляването на отпадналите студенти, особено в бакалавърската степен, където в немалко специалности за съжаление до дипломирането достигат под 50% от записаните студенти.

Към тях мога да добавя и една много бързо набираща скорост тема, която предлага както огромни възможности, така и сериозни рискове:

- 4) преподаване в ерата на изкуствения интелект.

Ако бъде избран за ректор, ще предложа за обсъждане няколко ключови мерки за постигането на изброените цели, с ясното разбиране, че крайното решение се приема от факултетите, Академичния съвет или Общото събрание на Университета. За постигането на първите две цели ще предложа следните мерки:

- Активна информационна и рекламна дейност на Университета за привличане на български и чуждестранни студенти с по-силно присъствие в традиционните и социалните медии;
- Активна кандидатстудентска кампания с включване на действащи студенти и докторанти, както и на бивши възпитаници на Университета с успешни кариери, напр. с кратко представяне на страницата на Университета със съдействието на Културния център;
- Разширяване на използването на електронните технологии в обучението, вкл. стимули за разкриването на програми с електронно дистанционно обучение;
- Постигане на реална избираемост на избираемите дисциплини, като целта е всеки студент да може да избира от поне 2 пъти повече дисциплини от броя на необходимите;
- Стимулиране на разкриването на нови бакалавърски и магистърски програми на английски език за разширяване на възможностите за привличане на чуждестранни студенти;
- Запознаване с добрите практики в чужбина – адаптиране и/или достъп до курсове, които са вече разработени в рамките на различни международни проекти, инфраструктури, инициативи и др.;
- Подобряване на работата с чуждестранните студенти по отношение на практическите им нужди, в тясно сътрудничество със Студентския съвет;
- Облекчаване и ускоряване на процедурата по издаване на визи тип „Д“ за чуждестранни студенти;
- Ускоряване на процедурите по признаването на дипломите на чуждестранните кандидат-студенти чрез промяна в нормативната база чрез диалог с МОН;

- Диалог с МОН за държавно финансиране на обучението на чуждестранните студенти в защитените и приоритетните специалности;
- Разширяване на успешното участие на Университета в програмите Еразъм на Европейския съюз и разширяване на мрежата от партньорски университети;
- Единен достъп до учебни ресурси във вътрешното пространство на Университета;
- Разкриване на Информационен център в Ректората.

За мен от най-голямо значение е решаването на проблем 3), защото е особено болезнено да губим толкова много студенти, които съзнателно са ни избрали, но не са намерили при нас това, което са търсели. По този начин се руши репутацията на институцията ни. Ще предложа следните мерки за редуцирането на този проблем:

- Анкетно проучване сред напускащите студенти за причините за напускането им;
- Решителни мерки за попълването на студентските анкети, като се използват добри практики в някои факултети, в тясно сътрудничество със Студентския съвет;
- По-активно включване на студентите при приема, записването и въвеждането на първокурсниците в образователния процес и живота в Университета;
- Материални и нематериални стимули (напр. кредити за студенти и докторанти, учебна заетост за преподаватели) за академично наставничество (по британски образец, 1 наставник на 3-5 студенти), със специални усилия за привличане в тази роля на студенти-бакалаври от горните курсове, магистри и докторанти;
- Стимулиране на работа на студентите в екип;
- Обсъждане на целесъобразността от улесняване на прехвърлянето на студентите от една специалност в друга чрез облекчаване на изискванията, напр. да отпадне условието за взети изпити и минимален успех от старата специалност;
- Намаляване на аудиторната заетост в бакалавърската степен от 3,000 на 2,700 и дори 2,400 часа, съпроводено с пропорционално намаляване на задължителната аудиторна заетост на преподавателите (ако е необходимо, с промяна на нормативната уредба) с цел предоставянето на повече време на студентите за усвояване на материала и за самостоятелна подготовка;
- Регистър на бакалавърските и магистърските тези, достъпен на вътрешната страница, който да ориентира студентите за многообразието от темите, по които могат да работят, както и да информира докторантите и преподавателите за възможностите за сътрудничество между научните групи от различните факултети. Това ще намали и търговията с вече защитени тези, която процъфтява на някои интернет сайтове.

С цел разчупване на капсулирането на факултетите ще предложа:

- Всеки студент-бакалавър да вземе два избираеми курса от програмите на останалите факултети.

Тези курсове ще са свободно избираеми, като в допълнение на съществуващите може да подготвим общообразователни курсове по *Изкуствен интелект, Предприемачество, Гражданско обучение, Български правопис, Езикова култура, Академично писане, Методология на науката* и др.

В допълнение ще работя за постигането и на няколко постоянни цели:

- Поддържане и усъвършенстване на ефективна система за управление на качеството на образованието и атестирането на академичния състав;
- Осигуряване на аудитории за качествен учебен процес чрез оборудване с мултимедия, интерактивни дъски и др.;
- Подобен диалог между факултетите и система за отчитането на налични свободни зали;
- Поддържане и обновяване на учебните лаборатории;
- Контрол на качеството на учебния процес и спазването на разписанието на лекциите;
- Подкрепа на студентското самоуправление на университетско и факултетно ниво чрез финансово и организационно подпомагане;

- Тясно сътрудничество между Ректорския съвет и Студентския съвет за дефиниране и решаване на проблемите на студентите;
- Стимулиране на социални събития, организирани от Студентския съвет, по въвеждане на първокурсниците в университетския живот, напр. в първата седмица на учебната година;
- Стимулиране на създаването на клубове по интереси на студентите;
- Засилена практическа подготовка, вкл. чрез курсове, водени от представители на бизнеса, като се използват добрите практики, напр. във ФМИ, Стопанския факултет и др.;
- Активизиране на дейността на кариерните центрове чрез използване на добрите практики на най-активните такива;
- Проследяване и анализ на тенденциите в кариерното развитие на студентите от всяко професионално направление, вкл. чрез сътрудничество с изготвящите Националната рейтингова система на висшите училища, и съответно адаптиране на учебните програми;
- Постоянни грижи за битовите и социалните потребности на студентите, по-конкретно по отношение на студентските общежития и столове;
- Стимулиране на студентската и преподавателската мобилност по европейските програми с последваща дисеминация на резултатите в сътрудничество със Студентския съвет;
- Постигане на равностойни условия в двустранните програми за обмен, финансирани от МОН;
- Стимулиране на включването на студентите в научна и проектна дейност чрез признаване на кредити и/или материално стимулиране за публикации, вкл. чрез студентски проекти;
- Стимулиране на културните и спортните изяви на студентите;
- Развитие на alumni мрежите на отделните факултети и включването на бивши възпитаници на Университета в кандидатстудентските кампании, кариерните дни, откриването на учебната година и промоциите, реклама на Университета чрез успешните им кариери и др.

Една инициатива, на която ще отделя особено внимание и енергия, е възстановяването на **Аграрния факултет и Ветеринарно-медицинския факултет** в Университета. Аграрният факултет на Университета е създаден през 1909 г. и функционира успешно до 1948 г., когато е ликвидиран от тогавашната власт и преобразуван в Селскостопанска академия. Подобна е съдбата и на Ветеринарно-медицинския факултет. След възстановяването на Стопанския факултет и Медицинския факултет, които днес са измежду най-добрите ни факултети, историческата справедливост изисква да положим усилия за възстановяването и на тези два факултета, които несъмнено биха отговорили на обществените потребности в тази стратегически важна област за държавата. Предварителните ми разговори с ръководството на Биологическия факултет и учени от Селскостопанска академия ми дават оптимизъм да мисля, че макар и много трудна, това е навременна, разумна и изпълнима задача, като за начало можем да започнем с Аграрния факултет, за който изглежда има достатъчен кадрови ресурс. Базовото обучение може да се извършва от учени от Биологическия факултет, вкл. на опитната база в кв. Хладилника, а за специализираното обучение ще се ангажират преподаватели от ССА и други университети.

Докторанти

Докторантите са най-ключовото звено във веригата *бакалаври – магистри – докторанти – асистенти – доценти – професори*, защото те са бъдещето на академичния състав. За съжаление, по мое мнение те са и най-пренебрегваното звено в тази верига, което е пагубно за образованието и науката в България. От качеството на докторантите ни зависи не само бъдещето на Университета, но и на страната, затова проблемите в докторантската степен са екзистенциални както за Университета, така и за висшето образование и науката в България като цяло. За съжаление много от най-добрите ни студенти не избират докторантура след дипломирането си и това е следствие от недалновидна държавна политика през последните десетилетия. Статистиката сочи, че в Университета до защита достигат едва около 50% от докторантите, а за България този процент е под 25%. Това означава пилеене на обществен ресурс и нещо още по-лошо: демотивиране на сериозните докторанти по чисто финансови причини. Добре известен факт е, че повечето докторанти са принудени да работят, за да оцелеят. Ако бъда избран за Ректор,

проблемите на докторантите ще бъдат мой основен приоритет, за който няма да жала сили и време. Предлагам следните мерки за решаване на докторантските проблеми:

- Анализ на причините докторанти с 3 положителни или задоволителни атестации да не достигат до защита;
- Диалог с МОН за развитието на проектните докторантури като равноправен тип докторантура с традиционната такава – спечелена на конкурсен принцип и включваща докторантска заплата на нивото на програмите Мария-Склодовска-Кюри от Хоризонт-Европа, средства за мобилност, апаратура, материали и консумативи при строга отчетност с конкретни междинни и крайни резултати, един от които задължително е получена докторска степен;
- Продължаване на системата на стандартни докторантури, чиято цел е да поддържат капацитет от кадри във всички научни направления;
- Обсъждане с МОН на възможността за назначаване на докторантите на трудов договор;
- Промяна на модела на финансиране от МОН на стандартните докторантури, с отчитане на процента на защитилите в срок докторанти в съответния университет или научна организация;
- Обвързване на докторантската заплата със средната работна заплата (СРЗ), напр. равна на 1 СРЗ, и увеличаването на субсидията за Университета за докторантите от 2 на 5 студентски субсидии;
- Преминаването към 4-годишни докторантури, което съответства на световните практики и все по-тясната и дълбока специализация в науката, като финансирането за четвъртата година да се обвърже с представяне на чернова на дисертация;
- ДМС за успешна защита в срок както за докторанта, така и за научния ръководител, в размер, обвързан със СРЗ;
- Диалог с МОН за държавно финансиране на обучението на чуждестранните докторанти в защитените и приоритетните специалности, както и за поемане от МОН на докторантските такси;
- Отпадане на ненужните усложнения при докторантура, дисертация и защита на чужд език;
- Разширяването на дейността и обхвата на докторантските училища;
- По-нататъшно развитие на постдокторантската специализация, която да осигури плавен преход на утешно защитилите докторанти към академична кариера.

Академичен състав и администрация

Софийският университет има привилегията да разполага с най-силния преподавателски и научен потенциал в България, което всяка година се потвърждава от Рейтинговата система на висшите училища. Този потенциал е изграждан и надграждан системно през всичките 135 години от съществуването на Университета, създавайки дълбоки и трайни академични традиции. Софийският университет е един от стълбовете на българската държавност и общество и е единственият български университет, който присъства трайно в световните класации. Същевременно това е системно пренебрегвано от управляващите от всички правителства през последните десетилетия и заплащането на преподавателите е на обидно ниско ниво както в сравнение с подобни на нас държави, така и в сравнение с други професионални съсловия в държавата ни. Ако бъде избран за Ректор, се ангажирам с обещанието до края на мандата да постигнем поне **удвояване на основната заплата на преподавателите и администрацията**. Ще предложа следните мерки за търсене на решение на този хроничен проблем:

- Диалог с компетентните институции за обвързване на основните преподавателски заплати в изследователските университети със средната работна заплата в България, както е при други важни за българската държавност съсловия, напр. 1.5 средна работна заплата за асистент, 1.6 за главен асистент, 1.8 за доцент и 2 средни заплати за професор;
- Постоянен диалог със синдикатите;
- Повишаване на възнагражденията за наднормените часове;
- Повишаване на допълнителното материално стимулиране за публикации в списания, индексирани в световните бази данни;
- Подобряване на атестационните процедури на преподавателите и изследователите;

- Намаляване на задължителната аудиторна натовареност за преподавателите, пропорционално на намаляването на аудиторната заетост в бакалавърската степен;
- Осигуряване на непрекъсната квалификация на преподавателския и преподавателския състав, напр. за изучаване на чужди езици, предприемачество и компютърна грамотност, с особено внимание на отговорното използване на изкуствения интелект;
- Въвеждащо обучение за новопостъпилите преподаватели, напр. за университетските стандарти и традиции, административните процедури, електронните системи и др.
- Периодични медицински профилактични прегледи с всички основни изследвания;
- Предоставяне на ваучери за храна поне 2 пъти годишно;
- Осигуряване на възможности за почивка и спортване в базите на Университета;
- Създаване на позиция *emeritus professor* с цел използването на потенциала и знанията на колегите, които желаят да продължат да допринасят за Университета.

Научна и проектна дейност

През последните два мандата на ректорското ръководство научната продукция на Университета в списания, индексирани в световните научни бази от данни Web of Science и Scopus, се удвои, което помогна на Университета да запази и подобри позицията си в световните рейтингови класации. До голяма степен това увеличение се дължи на въведеното през 2020 г. допълнително материално стимулиране (ДМС) за публикации в тези бази данни: за 2022 г. спрямо 2020 г. увеличението за Университета като цяло е с 50%, като за природните науки увеличението е с 40%, а за хуманитарните и социалните науки – с цели 86%. Ако бъде избран за Ректор, мерките, които доведоха до този значителен прогрес, ще бъдат запазени и развити в няколко направления, с основна цел повишаване както на количеството, така и на качеството на научните изследвания.

- Увеличаване на ДМС за публикации в списания, индексирани в световните бази от данни, включително ДМС за докторанти и студенти, пенсиониран и хонорувани преподаватели;
- Методическа помощ за включването на всички университетски издания (напр. годишниците) в световните бази данни и увеличаване на външните автори в тях;
- Създаване на *специално звено към Отдел „Научна и проектна дейност“* за съдействие при подготовката на големи проектни предложения по европейски и национални програми;
- Засилване на конкурсния принцип в държавното финансиране на научните изследвания, напр. със значително увеличаване на бюджета за проектите тип „Вихрен“ и „Петър Берон“;
- Привличане на водещи български учени от чужбина и чуждестранни учени в Университета;
- Стимулиране на участието на студенти и докторанти в университетски, национални и международни проекти;
- Подкрепа на студентските проекти, организирани от Студентския съвет;
- Подкрепа за приложни научни изследвания и иновации, водещи до патенти и полезни модели, подкрепа за стартъп-и на студенти и преподаватели в сътрудничество и в общи проекти с бизнеса;
- Подкрепа за интердисциплинарни изследвания;
- Стимулиране на приложни изследвания и иновации на студенти, докторанти и млади учени чрез популяризиране и разширяване на конкурса, провеждан от НИС, и Деня на предприемача;
- Продължаване на много успешната ННП „Млади учени и постдокторанти“;
- Участие на Университета във всички действащи и нови национални научни програми;
- Продължаване на сътрудничеството с Л’Ореал и ЮНЕСКО-България за конкурса „За жените в науката“, които предоставят стипендии на млади жени-учени в природните науки, както и създаване на подобен конкурс в социалните и хуманитарните науки;
- Интегриране на Институтите на Университета и Центровете за върхови постижения и Центровете за компетентност в академичния живот на Университета чрез участие в съвместни проекти и съвместни научни изследвания с факултетите и другите звена, както и чрез водене от тях на лекционни курсове в авангардни научни направления;

- Създаване на нови научни центрове за съвременни научни изследвания на световно ниво и включването им в Националната пътна карта за научна инфраструктура;
- Стимулиране на членството и участието в международни научни организации;
- Осигуряване на електронен абонамент за основните научни списания във всички професионални направления;
- Запазване на модела за финансиране на проекти от Фонд „Научни изследвания“ на Софийския университет с въвеждане на категория за междуфакултетски интердисциплинарни изследвания;
- Субсидиране на Издателството с постепенното му преминаване на самоиздръжка.

В рамките на мандата очаквам **публикациите на Университета да се увеличат с поне 50%** спрямо 2022 г., което, заедно с увеличаване брой на чуждестранните преподаватели, изследователи и студенти, в значителна степен да помогне Софийският университет да намери място сред **топ-500 на университетите** в поне една от най-престижните световни класации.

Административно и информационно обслужване

През последните два мандата на ректорското ръководство беше направен сериозен прогрес в електронизацията на документооборота. В същото време остават за решаване още много проблеми. Ако бъде избран за Ректор, този процес ще продължи и ще бъде завършен. Ще предложи следните по-конкретни мерки и цели:

- Намалване на броя на документите, напр. между катедрите и Факултетния съвет;
- Електронизиране на заявленията за отпуск, докторантските планове и отчети;
- Осъвременяване на системата СУСИ за по-лесно и интуитивно използване;
- Генериране на индивидуалните отчети от СУСИ;
- Подобряване на системите „Авторите“ и „Проектите“;
- Заменянето на главните книги с електронни;
- Кадрово укрепване на УЦИКТ и подобряване на взаимодействието му с преподавателите и служителите;
- По-добро съгласуване в работата на различните отдели в Ректората и връзката им с факултетските администрации;
- Оптимизиране на администрацията и ежегодното ѝ атестиране.

Финансово управление, материална база, стопанска дейност

Финансовата стабилност на Университета изисква повишаването на приходите чрез по-голяма държавна субсидия и повече собствени приходи и намаляването на разходите. Докато втората част на това уравнение може да се реши с разумно оптимизиране на разходите, то повишаването на държавната субсидия не може да се постигне без диалог с МОН и правителството. Ако бъде избран за Ректор, ще защитавам следните промени в модела на финансиране:

- Увеличаване на субсидията за изследователските университети, особено за първите три университета във всяко професионално направление;
- Промяна на коефициентите за различните професионални направления, като отношението между най-големия и най-малкия се намали до стойност 4 или 5;
- Повишаване на коефициента за ОКС „Магистър“ 2 пъти спрямо този за ОКС „Бакалавър“;
- Повишаване на коефициента за ОНС „Доктор“ 5 пъти спрямо този за ОКС „Бакалавър“;
- Разширяване на списъка със защитени специалности с добавяне на стратегически важни специалности с недостатъчен брой студенти;
- Увеличаване на местата по държавната поръчка за бакалавърските и магистърските програми, в които има традиционно силен интерес от кандидат-студентите;
- Финансови компенсации от държавата при всяко увеличаване на минималната работна заплата;

- Значително увеличаване на държавната субсидия за научна дейност, пропорционално на количеството и качеството на научните публикации в световните бази данни.

В рамките на Университета целите са следните:

- Въвеждане на единна интегрирана информационна система в Университета;
- Промяна на счетоводната политика, която да позволи на факултетите и департаментите да управляват бюджета си в реално време;
- Оптимизиране на учебните планове в посока елиминиране на дублиращи се дисциплини и намаляване на аудиторната натовареност на студентите;
- Активно участие с проекти в Оперативните програми;
- Повишаване на приходите от експертни задачи, възложени от държавни, общински и частни институции, както и от спонсорство и дарения;
- Повишаване на приходите от студентски курсове, квалификация и преквалификация.

Субсидията за поддръжка и ремонт на сградния фонд на Университета, включващ около 20 учебни сгради (много от които са паметници на културата) и 12 общежития – около 900,000 лева на година – е крайно недостатъчна дори за рутинна поддръжка. В предишните два мандата бяха извършени ремонти на много от сградите на Университета и общежитията благодарение на няколко спорадични целеви субсидии. Това не е устойчив модел. Ако бъде избран за Ректор, ще настоявам за адекватно устойчиво целево финансиране, напр. в размер на 10% от субсидията за обучение, както беше до 2006 г.

Библиотеката на Софийския университет е особено ярък пример: в нея се съхраняват почти 3 милиона тома ценни книги – около ½ от тези в Народната библиотека – но с едно изключение държавата не финансира целево нейното функциониране. Нещо повече, нашата библиотека има повече читатели от Народната библиотека. Служителите в Университетската библиотека постепенно дигитализират най-ценните книги с напълно доброволен труд. Естествено е да искаме държавата да субсидира Университетската библиотека с бюджет поне ½ от този за Народната библиотека.

Ако бъде избран за Ректор, ще работя с държавните институции за:

- Целева субсидия за ремонти и обновяване на сградния фонд в рамките на 10% от субсидията за обучение;
- Целева субсидия за функционирането на Университетската библиотека;
- Компенсиране на Университета за отнетата ни сграда на Шипка 6 с нова сграда;

В рамките на Университета ще предложи следните мерки:

- Въвеждане в експлоатация на новата сграда на ФНОИ;
- Поддържане на регистъра на собствеността на Университета и повишаване на събираемостта от наеми и приходи;
- Осигуряване на достъпна среда за хора със специални потребности във всички сгради;
- Обновяване и поддържане на сервизните помещения (тоалетни, асансьори и т.н.);
- Благоустрояване на околната среда в кампусите, вкл. пространството около новоизградените сгради на ЦВП и ЦК;
- Поставяне на достатъчен брой стойки за велосипеди до всички сгради;
- Пускане в експлоатация на нови Студентски столове, напр. в сграда Б на Физическия факултет и в новата сграда на ФНОИ;
- Изграждане и обновяване на спортните съоръжения, напр. тенис-кортите пред сграда Б на Физическия факултет и нов тенис-корт до блок 8 в Студентския град;
- Доизграждане на спортната зала на Университета и разширяване на дейността на Департамента по спорт;
- Оборудване на модерни учебни зали с мултимедийна техника за онлайн и хибридно обучение във всеки факултет;

- Поддържане и обновяване на учебните лаборатории със съвременна апаратура, материали, химикали, консумативи и т.н.
- Поддържане и обновяване на ботаническите градини и другите учебни бази извън кампусите;
- Поддържане и разширяване на сътрудничеството с другите университети, БАН, ССА и други научни организации за съвместно използване на уникална апаратура, напр. в София Тех Парк;
- Поддържане на високоскоростен интернет във всички кампуси и сгради;
- Намаляване на експлоатационните разходи, напр. със смяна на амортизирани ВиК инсталации и поставяне на термостати на всички радиатори;
- Поставяне на фотоволтаични панели върху всички сгради, където това е възможно, и опитното поле в кв. Хладилника;
- Сключване на ЕСКО договори, при които инвеститорът печели от икономии;
- Саниране или поне смяна на дограмата, където това все още не е направено;
- Подобряване и ускоряване на процедурите по обществените поръчки с привличането на външни експерти и гарантирането на обратна връзка към възложителите;
- Осигуряване на ритмичност на доставките с въвеждане на изпреварващи доставки въз основа на обосновани прогнозни нужди от факултетите и другите звена чрез централизирано снабдяване.

Връзки с външни организации

Ако бъде избран за Ректор, ще поддържам и засиля активните ни инициативи в отношенията ни с:

- държавните институции: МОН, Министерството на финансите, Министерството на иновациите и растежа, Министерския съвет, комисиите на Народното събрание и др.;
- университетите чрез Съвета на ректорите и изследователските университети чрез Асоциацията на изследователските университети;
- научните организации БАН, ССА и техните институти;
- синдикатите и бизнеса чрез работодателските организации.

Статутът ми на действителен член (академик) на Българската академия на науките ми дава привилегиата за близки контакти с водещи учени (академици и член-кореспонденти) от БАН, ССА, МУ-София, МУ-Варна, ТУ-София, Русенския университет и др., в диалог с които можем да изработим общи позиции по отношение на промяната на нормативната база. В допълнение на това ще поставя важните теми за финансирането на висшето образование и науката през партньорските университети и институти в рамките на Центровете за върхови постижения и компетентност.

Особено внимание ще отделя на диалог с университети от Европа, с които поддържаме традиционно активни контакти, напр. с тези от мрежата T4ER1 и редица университети от Германия, Франция, Великобритания и т.н., както и изследователски институти като например мрежата от институти Макс Планк и Фраунхофер в Германия, CNRS във Франция и др. Целта на тези контакти ще бъде прилагането на добрите практики в организацията на висшето образование, научните изследвания и иновации.

С цел консолидиране на експертизата и компетентностите ни в различни научни области и професионални направления ще инициирам създаването на *Център за консултиране*, както и **Брошура с ключовите компетентности** на Софийския университет с участието на всички факултети, департаменти и другите звена на Университета. Тази брошура, която ще бъде обновявана непрекъснато, ще бъде разпространена сред държавните органи, общинските администрации, бизнеса, медиите и т.н. и ще бъде налична на страницата на Университета. Целта ѝ ще бъде улесняването на тези наши партньори в намирането на експерти във всички области, в които сме компетентни, за изготвяне на експертни анализи, концепции, стратегии и коментар на злободневни проблеми в медиите.

Връзки с обществото и медиите

Ако бъде избран за Ректор, ще предложа следните мерки в това направление:

- Откриване на поне един магазин за рекламни материали (тениски, суичъри, шапки, чаши и мн. други) с логото на Университета, като се използва опитът в това отношение на Издателството, Ботаническите градини, както и на някои факултети;
- Онлайн магазин за артикули с логото на Университета, напр. по модела на suniforma.com;
- Реклама на галериите и музеите с включване в туристическите брошури на София;
- Развитие на Ботаническите градини и по-широка реклама на събитията в тях;
- Развитие и стимулиране на дейността на Културния център и по-специално на прекрасната му инициатива „Лицата на науката“, на университетските радио, телевизия и театър;
- Организиране на конференции, семинари, дискусии, публични лекции, културни събития и др., отворени за обществеността и медиите;
- Обновяване на уеб страницата на Университета и създаване на нови секции в нея:
 - „Горещи новини“ за особено важни и значими събития и научни постижения, за които обществените медии бъдат информирани възможно най-бързо;
 - Най-добрите учени на Университета през неговата история и в момента;
 - Уникални книги в Университетската библиотека;
 - Секция за кандидат-студентите;
- Сключване на споразумения с печатни и електронни медии за отразяване на най-значимите събития в Университета;
- Широка реклама на ежегодните събития „Отворени врати“, „Нощ на учените“, „Кариерни дни“, „Кирилometодиевски четения“, „Климентови дни“, „Вечер на химията“, „Кръжок по астрономия“ и много др.;
- Продължаване на сътрудничеството с двата лица на Университета и сключване на споразумения с нови елитни училища;
- Стимулиране на изнасянето на популярни лекции по съвременни проблеми на науката в училищата из страната, особено от докторанти и млади учени.

Резюме: Топ-10 приоритета

Ако бъде избран за Ректор, това са десетте приоритета, които искам да постигна в рамките на мандата:

- 1) Постигане на достойно заплащане на труда на преподавателите и администрацията в диалог с държавата, като целта е заплатите да нараснат поне 2 пъти;
- 2) Намаляване на процента на напускащите студенти с 1/4;
- 3) Повишаване на процента на защитилите докторанти на 70% и повишаване на атрактивността на докторантурата;
- 4) Увеличение на броя на публикациите на Университета в списания, индексирани в световните бази от данни с поне 50%;
- 5) Влизане на Университета в топ-500 на поне една от престижните световни класации;
- 6) Увеличаване на ДМС за публикации в списания, индексирани в световните бази от данни;
- 7) Стимулиране на приложните и интердисциплинарните научни изследвания и иновациите и подпомагане на стартъп-и на преподаватели и студенти;
- 8) Обновяване на уеб страницата на Университета по посока на по-висока информативност, по-голяма комуникативност с читателите и по-лесно, бързо и интуитивно използване;
- 9) Процедури за възстановяване на Аграрния факултет и Ветеринарно-медицинския факултет;
- 10) Договаряне на целева държавна субсидия за функционирането и развитието на Университетската библиотека, както и за поддържането на сградите (10% от субсидията за обучение).

Ще считам мандата си за успешен, ако в края му са постигнати поне 7 от изброените приоритети, задоволителен при постигнати 4 до 6 приоритета и незадоволителен при 3 и по-малко.